

Landbouw- en Visserijraad

Derogatie

Vanggewassen

De maatregel uit het 7e Actieprogramma betreffende de Nitraatrichtlijn (APN) om vanggewassen op zand- en lössgrond te verplichten per 1 oktober wordt niet uitgesteld. In december 2022 werd nog anders gemeld, maar deze maatregel zal nu ingaan voorafgaand aan de inzaaidatum van 1 oktober 2023. Wanneer een vanggewas later dan 1 oktober wordt ingezaaid zal er gekort worden op de stikstofgebruiksnorm. Het idee is nog steeds om winterteelten hiervan uit te zonderen, omdat voor sommige teelten het toepassen van een vanggewas onmogelijk is. LTO is hoogst verantwoordigd over deze gang van zaken. Naast de oneigenlijke stapeling van beleid (bv. met de 'nutriënten verontreinigde gebieden', kortweg NV-gebieden) komt hierbij ook dat de Europese Commissie blijkbaar geen enkel idee heeft van de landbouwpraktijk. Boeren maken immers op voorhand keuzes over bouwplannen, bestellen zaaizaad en pootgoed en maken afspraken met ketenpartijen. Deze afspraken komen nu in het gedrang voor 2023. Een betrouwbare overheid, ook op Europees niveau, vraagt ook kennis van de bedrijfsvoering. Die is nu ver te zoeken.

- **Vraag:** Hoe wil de minister alle geleverde inbreng van de consultatie gaan verwerken en wordt dit nog voorgelegd aan de sector?
- **Verzoek:** Aan de minister wordt verzocht om snel uitsluitsel te geven over de winterteelten, zodat telers ondanks deze klap weten waar ze aan toe zijn.
- **Vraag:** Hoe LNV wil omgaan met de ontwrichtende problemen die ontstaan voor industrie en verwerking?
- **Vraag:** LTO Nederland vraagt zich af of er nog ruimte (en hoeveel) voor serieuze alternatieven is? Is er bijvoorbeeld overwogen om verplicht vanggewassen in te zaaien tot uiterlijk 1 november in plaats van een stikstofkorting? Of bijvoorbeeld een verplichting voor de inzaai van een vanggewas, indien voor 1 oktober is geoogst, direct opvolgend op de oogst of binnen twee weken na de oogst? Of kan er bijvoorbeeld eerst een nitraatresidumeting op perceelsniveau uitgevoerd worden om de stikstofkorting daarop te baseren of zelf geen korting op te leggen wanneer de meting onder een bepaalde waarde komt? Is er aandacht geweest voor de eigenheid van de biologische bedrijfsvoering?
- **Vraag:** Hoe wil de minister omgaan met de stikstofkorting, zeker in samenhang met de uitwerking van de verlaging van de gebruiksnorm in NV-gebieden en een mogelijke stapeling van kortingen? Als het eerder CDM-advies gevolgd wordt, wat wordt dan de hoogte van de stikstofkorting?

Bufferstroken

De minister geeft in de Kamerbrief van 20 januari jl. aan dat de maatregel 'generiek verplichte bufferstroken' uit de derogatiebeschikking per 1 maart 2023 wordt ingevoerd, dit in tegenstelling tot de Kamerbrief van december 2022. Consequentie is dat op deze bufferstroken niet meer bemest mag worden, maar er mag nog wel een (hoofd-)gewas worden geteeld. Vanuit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) lagen er overigens ook al eisen rondom bufferstroken per 2023. Het streven van de overheid is om per 1 januari 2024 een harmonisatieslag te hebben gemaakt tussen de eisen van het GLB, de huidige nationale regelgeving over teeltvrije zones gelijk en eisen voor de bufferstroken vanuit het 7e APN. LTO constateert dat we hiermee in een situatie zijn terechtgekomen waarbij zowel boeren en tuinders als handhavers en uitvoerders in een situatie zijn terechtgekomen waarbij het beleid simpelweg niet meer uit te leggen is.

- **Vraag:** Hoe denkt de minister te organiseren dat boeren tijdig weten waar welk type watergang aan hun percelen grenst en hoeveel bufferstrook er aangelegd dient te worden? Wordt dit (en zo ja: wanneer) inzichtelijk gemaakt in MijnPercelen bij RVO en kan de boer er dan ook op vertrouwen dat deze informatie juist is aangezien veel hiervan ook door waterschappen moet worden geleverd en de aanwijzingen per waterschap verschillen (risico op willekeur!). LTO heeft kennis genomen dat sommige waterschappen wel in beeld hebben waar de droge sloten liggen, en sommige waterschappen hebben dit nog niet.
- **Vraag:** Wat is volgens de minister de definitie van 'overige wateren'?

- **Vraag:** In hoeverre acht de minister het haalbaar dat zowel (1) de KRW-waterlichamen, (2) de ecologisch kwetsbare waterlopen, (3) de overige wateren en (4) droge sloten digitaal ontsloten worden op een interactieve en gebruiksvriendelijke kaart?
- **Vraag:** Gezien de terugvaloptie bij het overschrijden van het maximum van 4% van het totale areaal; hoe wil de minister hier boeren van de juiste informatie voorzien? Komt hiertoe een rekentool beschikbaar?
- **Vraag:** Op basis van welke criteria wil de minister de toepassing van de 4%-staffel bepalen? Wordt rekening gehouden met een topografische afbakening? Kan de minister dit nader concretiseren? En hoe moet een agrarische ondernemer dit bepalen?
- **Vraag:** Hoe wordt er omgegaan in het geval dat bij het intekenen van percelen een meningsverschil ontstaat tussen boer en RVO over de perceelsgrenzen in relatie tot het intekenen/aanleggen van bufferstroken en het berekenen van het percentage van het areaal?
- **Vraag:** Wordt de mestplaatsingsruimte door het introduceren van bufferstroken verlaagd op percelen? Zo ja, hoe weten boeren tijdig hoeveel mest zij mogen plaatsen? En worden boeren voor dit verlies gecompenseerd, immers men moet meer mest afzetten en de gewasopbrengsten nemen af.
- **Vraag:** De minister geeft aan een harmonisatieslag te willen doen voor alle verschillende typen bufferstroken, maar kan de minister ook aangeven hoe hij boeren nu al wil informeren over waar welk type bufferstrook verplicht wordt en welke maatregelen daarop van toepassing zijn?
- **Vraag:** Kan de minister aangeven in hoeverre RVO, NVWA en de omgevingsdiensten vanuit hun toekomstige rol als handhavende instanties betrokken zijn bij de totstandkoming van deze maatregel?

Met nutriënten verontreinigde gebieden

Een voorwaarde in de derogatiebeschikking is de aanwijzing van met nutriënten verontreinigde gebieden. Eind 2022 waren hiertoe reeds aangewezen het Zuidelijk en Centrale zandgebied en het lössgebied. Voor 2023 worden nu, afgedwongen door de Commissie, aanvullend gebieden aangewezen door te kijken naar in welke waterschappen gemiddeld de meerderheid van de waterlichamen niet voldoet aan de waterkwaliteit. Deze gebieden zijn blijkbaar de waterschappen Noord-Hollands Noorderkwartier, Delfland en Brabantse Delta. Per 1-1-2024 zal de definitieve aanwijzing van de met nutriënten verontreinigde gebieden ten plaatsvinden.

Voor de ondernemers in de gebieden die in 2022 zijn aangewezen en de nieuw aangewezen gebieden gaat in 2023 het lagere derogatieregime gelden, aangevuld met maatregelen voor vanggewasverplichting na maïsteelt en voorwaarden voor scheuren van grasland. Deze ondernemers komen wel in aanmerking voor een hogere vergoeding van de aangekondigde Subsidie behoud grasland (voorheen aangeduid als transitietegemoetkomingsregeling).

- **Vraag:** Kan de minister aangeven of de waterschappen zijn betrokken bij de aanwijzing van de aanvullende NV-gebieden voor 2023 (waterschappen Noord-Hollands Noorderkwartier, Delfland en Brabantse Delta (voor het deel dat nog niet was aangewezen in 2022))?
- **Vraag:** Kan de minister aangeven of de boeren in de aanvullende NV-gebieden ondersteund worden in het berekenen van hun nieuwe mestplaatsingsruimte? Dat geldt ook voor de informatievoorziening wat betreft de nieuwe extra maatregelen die deze bedrijven zullen moeten nemen om aan de derogatievoorwaarden te voldoen?
- **Vraag:** De commissie deskundigen meststoffenwet (CDM) heeft geadviseerd om de bepaling van NV-gebieden op waterschaps-niveau te doen bij gebrek aan betere data, staat in hun advies te lezen. Het advies van CDM lijkt ruimte te laten om ook gebieden na 2023 weg te strepen. In de vraagstelling aan CDM biedt LNV deze ruimte niet en worden er in 2024 alleen gebieden toegevoegd aan de gebieden die in 2023 al zijn aangewezen. Is de minister bereid om ook gebieden na 2023 te laten vervallen als NV-gebied?
- **Vraag:** Bij de bepaling van de NV-gebieden wordt gekeken naar het percentage van 19 procent aandeel bijdrage landbouw. Dit kan leiden tot situaties waarin de KRW op waterlichaam-niveau wordt overschreden, maar toch grote (tot 80 procent) bijdrage van andere bron dan landbouw en toch aanwijzen als NV gebied en grote gevolgen (tot halvering) voor bemestingsruimte voor de land- en tuinbouw. Is de minister het met de Kamer eens dat hier te eenzijdig naar de land- en tuinbouw wordt gekeken, en dat deze bepaling herzien dient te worden?